

कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, गडचिरोली.

इतिहास विभाग - अभ्यासक्रमावर आधारित महात्वाचे प्रश्न.

B.A.-I. sem - I. Paper no-I. Rise of the Maratha Power.

TOPIC - 1 छ. शिवाजी महाराजांचे कार्य (१६६४ पर्यंत)

- ① छत्रपती शिवाजी महाराजांचा जन्म .. घराण्यात शाखा - भोसले.
- ② १५९५ च्या ताळीकोटच्या लढाईत .. साम्राज्याचा विमोड शाखा - विजयनगर
- ③ .. हे वारकरी सांप्रदायाचे मुख्य दैवत होय - विठ्ठल.
- ④ .. किल्ला जिंकून महाराजांनी स्वराज्याचे तोरण उभारले - तोरणा.
- ⑤ शहजी राजांना स्वराज्य संकल्पित असे ... यांनी मूढते आहे - रियासतदार सरसे.
- ⑥ रागमाता जिजावई म्हणजे शिवाजी महाराजांची मार्गदर्शक व संरक्षक देवता होती असे .. नी मूढते आहे. - ज्या. रामडे.
- ⑦ जावळीमिथाली भोरच्या डोंगरावर महाराजांनी .. व - प्रतापगड. पुर्वद किल्ला बांधला.
- ⑧ .. शाही महाराजांनी जावळी जिंकून घेतली. - १६५६
- ⑨ .. हा अफजलखानाचा वजिब होता - कृष्णाजी भास्कर.
- ⑩ .. हा हा शिवाजी महाराजांचा वजिब होता - पंथाजी गोपीनाथ.
- ⑪ पन्हाळा किल्ल्यास .. याने वेढा दिला - सिद्धी जोहार.
- ⑫ गजापूरची खिंड .. यांनी पावन केलेली - काजीप्रभू देशपांडे.
- ⑬ .. हा चाकण किल्ल्याचा फिरोजदार होता - फिरोजजी नरसाव.
- ⑭ .. हा सुरतेचा सुभेदार होता - इनामतरखान.
- ⑮ शहजी राजांचा मृत्युकर्नाटकमधीले .. येथे शाखा - लोडिमिसे.
- ⑯ दक्षिण भारतात .. शाही वडमणी राज्याची स्थापना शाही - १३४०
- ⑰ .. किल्ल्यावर शिवाजी महाराजांचा जन्म शाखा - शिवनेरी.
- ⑱ प्रतापगडाच्या पायथ्याशी .. या गावी छत्रपती शिवाजी महाराज व अफजलखान यांची भेट शाही. - पार.
- ⑳ .. शाही महाराजांनी शहस्रतेखानावर द्यापा घानला - ५ एप्रिल १६६३
- ㉑ सुरतेच्या लुटीने - शहराचे महात्तय वाढले - मुंबई.

Topic - 2 - छत्रपती शिवाजी महाराजांचे कार्य (१६८० पर्यंत)

- 21) .. इ पुरंदर जिथ्याचो जिथ्येदार होता - मुरारजी घोरपडे.
- 22) .. शाही पुरंदरचा तह झाला - १६६५.
- 23) कोदण्डा गिरेण घेण्यासाठी महाराजांनी .. यांची निमूळी फौजी - ताड्याजी भाळुकरे.
- 24) महाराजांनी राजधानी काढी .. ची निवड केली - रायगड
- 25) .. रोजी शिवाजी महाराजांचा राज्याभिषेक झाला - ६ जून १६७४
- 26) पहिल्या राज्याभिषेकाचे पौरोहित्य .. यांनी केले - गागाभट्ट.
- 27) युरोपीयन लोके .. जिथ्यात पूर्वेकडिल जिथ्यात म्हणून - रायगड
- 28) राज्याभिषेक पुसंगी .. व इंग्रज प्रतिनिधी उपास्थित घेता - हेन्री डॉन्ब्राई
- 29) .. रोजी महाराजांचा दुसरा राज्याभिषेक झाला - २४ सप्टेंबर १६७४
- 30) दुसऱ्या राज्याभिषेकाचे पौरोहित्य .. यांनी केले - निश्चलपुरी.
- 31) राज्याभिषेकाच्या कर्तारकामधील जबाबदारीचा कारभार .. हे पदवत होते - व्यंकोजीराजे.
- 32) महाराजांनी कृष्णा नदिवर विशेष मन्तविकांमून येथे .. धार काढायला - श्री. बाबेश.
- 33) महाराजांनी .. शाही कर्तारक मोहोत्सव काढली - १६७७.
- 34) मादण्णा व डाकण्णा हे .. दरवारातीळ कारभारी होते - श्यामशाही.
- 35) कृष्णा व तुंगभद्रा या नद्यांच्या संगमात .. संगम यज्ञे म्हणतात - निवृत्ती.
- 36) .. यांचा प्रति-शिवाजी म्हणून प्रोषण्याचे जाल - नेताजी पाळोकर.
- 37) आग्रभातून येताना महाराजांनी यांचा शिवाजी राजांना .. येथे सुसहिततासाठी घेण्यात आले - मथुरा.
- 38) .. व व्यंकोजीच्या पदरी कारभारी घेता - रघुनाथ पंडीत.
- 39) .. शाही शिवाजी महाराजांचे निधन झाले - ६ एप्रिल १६८०
- 40) .. हे सहेवी स्वराज्याचे संस्थापक घेता - शिवाजी महाराज

- Topic 3 मराठ्यांचा स्वातंत्र्यसंग्राम !
- 41) संभाजी राजांचा जन्म .. किल्ल्यावर शाळा - पुरंदर - १६५७.
 - 42) छत्रपती संभाजीराजांनी .. छ संस्कृत ग्रंथ लिहिली - बुधभूषणम
 - 43) मुर्करवख्यानाने संभाजीराजांना .. येथे कैद केले - संगमेश्वर .
 - 44) मोरंगजेबाने .. रोजी संभाजी महाराजांची हत्या केली - ११ मार्च १६८९.
 - 45) शाळी राजाराम महाराजांचा जन्म शाळा - १६७०
 - 46) राजाराम महाराजांनी हिमातब्धदर ह्य किताब .. यास लिहिली - विवेकी चव्हाण .
 - 47) महाराणी तारकबईचा जन्म .. घराण्यात शाळा - मोरंगी .
 - 48) १७०७ रोजी मोरंगजेबचा मृत्यु .. येथे शाळा - उदमदनगर .
 - 49) .. यांनी महाराणी तारकबईचा उगळेय्य मदकाळी मंडा केला - कवी देवदास .
 - 50) .. शाळी अडिवेधाळीचा शेवट शाळा - १६८६
 - 51) संभाजी महाराजांच्या जिवीत रचण्याने जे कार्य साधले नाही ते त्यांच्या मृत्युने शाळे वर्ये .. म्हणतात - डॉ. एच. एन. शिंदे
 - 52) राजाराम महाराजांनी ममाळीत नदर किताब .. यांना लिहिली . खाताजी धारिपट .
 - 53) .. याने राजाराम चरितम ह्य ग्रंथ लिहिली - केशव पंडित .
 - 54) .. या मोगाबु सरकारने राभगडाचा पाडाव केला - गुल्मीकारखान
 - 55) .. याने सिजिस्ट वेढा धानाळा - गुल्मीकारखान
 - 56) जीजिडुन इधराग्यात परतल्यानंतर राजाराम महाराजांनी .. ही स्वराज्याची राजधानी केली
 - 57) .. शाळी राजाराम महाराजांचा मृत्यु शाळा - खातारा
 - 58) मोरंगजेबाने खातारा किल्ल्यास .. असे नाव दिले - १६७०
 - 59) .. याने शरतीजयति ह्य शिक्का .. यांचा धेय - भागिमतारा
 - 60) .. ह्य काळखंड मराठ्यांचे स्वातंत्र्यसंग्राम म्हणून मोठ्यापणे जातो - १६८९ ते १७०७.

Topic-4 - मराठा इतिहास जाणून घेण्यासाठी साधनांचे महत्त्व.

- 61) इतिहास लेखकासाठी वापरण्या जाणारा पुरावा म्हणजेच - संदर्भसाधन
- 62) इंग्रजांच्या भारतातील सरकाराचे दफ्तरे वगैरे - फॅक्टरी रेकॉर्ड
- 63) हे पोर्तुगीजांचे भारतातील मुख्य ठाणे होते. - गोवा.
- 64) पोर्तुगीजांच्या राजधानी. येथे पोर्तुगीज भाषेतील साधनांचा मोठा संग्रह करून ठेवण्यात आला आहे. - लिस्बन.
- 65) लंडनमधील येथे इंग्रजी भाषेतील साधने जतन करून ठेवण्यात आली आहेत. - इंडिया हाउस.
- 66) शिवभारत या ग्रंथाची रचना. - मांजी केळी - श्री परमानंद.
- 67) शिवभारत या ग्रंथाचे. - अध्याय उपलब्ध आहेत - 32
- 68) भारतापत्राची मूळ संज्ञा. - लिपिमध्ये लिहिले आहे - मोडी.
- 69) मुन्ताखाब - उख - कुम्ब व ग्रंथ कोणी लिहिले - काफियाग.
- 70) तारिख - र - लिच्छुशा व ग्रंथ कोणी लिहिले - सिमलेन अप्पेन.
- 71) फॉरेन अयोग्राफी ऑफ शिवाजी व ग्रंथ कोणी लिहिले - डॉ. सुदेगाभरण.
- 72) शिवाजी महाराजांचा पश्चीय भाषेतील भारत चरित्रग्रंथ. - मांजी लिहिले. - कोल्हा - 9 वर्ग.
- 73) रामचंद्रपंत अमात्य यांना हुजुमपट्टे किताब कोणी लिहिले - राजाराम महाराज.
- 74) काफियागनाचे पूर्ण नाव. - असे होते - मंडसद इतिहास काफियाग.
- 75) भारतापत्राच्या लेखकाचे पूर्ण नाव. - असे होते - रामचंद्र विठ्ठल भादणकर.
- 76) भारतापत्र या ग्रंथाची रचना कोणी आगात केली आहे - 9
- 77) संपूर्ण राज्याचे स्वार ने दूर्ग असे कोणत्या ग्रंथात म्हटले आहे - भारतापत्र.
- 78) तारिख - र - लिच्छुशा या ग्रंथाचे मराठी भाषांतर कोणी भाद्रपराय पगडी यांनी. - नावाचे केले आहे - - मोगाळ आणि मराठे
- 79) मुन्ताखाब उख कुम्ब या ग्रंथाचा मराठी अनुवाद कोणी भाद्रपराय पगडी यांनी. - या नावाचे केले आहे - मराठ्यांचे स्वातंत्र्ययुद्ध
- 80) भारतातील खरखरीच्या राजांना इंग्रज. - म्हणत - प्रेसिडेन्सी टाऊन.

- १) छत्रपती शिवाजी महाराजांची राजमुद्रा - भाषेत आहे - संस्कृत .
- २) भोसापत्र या गुंथाचा लेखक कोण - - रामचंद्रपंत अमात्म .
- ३) छत्रपती शिवाजी महाराजांचा जन्म - पुण्यात झाला - मोडला .
- ४) गावळीच्या विजयानुषंगे - हा जिंकला महाराजांच्या ताब्यात आहे - रायरी .
- ५) पन्हाळा येथे राहणारा वडुम महाराज - या जिंक्यावर गेले - विशाखगड .
- ६) सुरत शहर - जिंक्या मुख्यजवळ वसले होते - तापी .
- ७) भोरंगजेबने महारांवर - या चौकी पधरा ठेवावी - पुढादर्यांग .
- ८) भाग्यमाडम येथे महाराजांनी संभ्रांती राजांना - येथे सुरक्षिततेसाठी ठेवावे होते - मथुरा .
- ९) सभ्याभिषेक प्रयोग हा गुंथ - यांनी जिंक्या - गागाभट्ट .
- १०) सधर्जाराजांच्या पुणे आणि - या दोन जवळग्या होत्या - हंगळूर .
- ११) देवात्मदचे पुर्वचे नाव - हे होते - भागानगर .
- १२) व्यंकोजरिजांच्या - या नाराज कारभा-भाने महाराजांना दक्षिणेतीर राजभिन्न स्थितीची अचूक माहिती दिली - रघुनाथ पंडित .
- १३) रामचंद्रपंत कोण या गुंथाची निर्मिती कोणी केली - शिवाजी महाराज .
- १४) रामाराम महाराजांनी हुश्रमापद्धत जिाव कोणारा पिसा - रामचंद्रपंत अमात्म .
- १५) शाही संभ्रांती महाराजांच्या सभ्याभिषेक शाळा - १६ जाने १६८१ .
- १६) भारताच्या प्रविष्टी यत्नार - हा अकरोकरोवर होता - दुर्गादास शिंदे .
- १७) संभ्रांती महाराजांनी अकरोकरांच्या राहण्याची व्यवस्था - येथे केली होती - पाणी (युध्यांगड) .
- १८) याने संभ्रांती महाराजांना शेवटपर्यंत साथ दिली - कवी कलंदी .
- १९) येथे भोरंगजेबने हा संभ्रांती भागा ठार केले - वडु - कोरेगाव .
- १००) छत्रपती राजाराम महाराजांनी जीजिडिंग महाराजांना आण्माणगर (१६८८) - ही स्वराजाची राजधानी केली - शतातारा .

Topic-1

- ① धरपती शिवरायांचे काळपण
- ② सिध्दी जोधराया पंढरप्याचा वेढा
- ③ शाहीरतेखाना वरील छापा

Topic-2

- ① पुरंदरचा लढ (१६६५)
- ② आग्रा भेट
- ③ दुसऱ्या राज्याभिषेकाची कारणे

Topic-3

- ① मधराणी ताराकाई
- ② संताजी - धमाजी

Topic-4

- ① तारिख-९ दिव्युशा
- ② मुगाथाव-उत्त-लुक्क

दिर्घोत्तरी प्रश्न-

Topic-1

- ① शिवाजी महाराज व अफगाण्यां यांच्यातील भेटीची माहिती द्या
- ② सुरतेच्या लुटीची कारणे व परिणाम सांगा

Topic-2

- ① शिवाजी महाराजांच्या पहिल्या राज्याभिषेकावर चर्चा करा
- ② शिवाजी महाराजांच्या कर्नाटक स्वारीची माहिती द्या

Topic-3

- ① संभाजी महाराज - मोगलां यांच्यातील संघर्षाची थोडक्यात माहिती द्या
- ② मराठ्यांच्या स्वातंत्र्ययुद्धातील राजाराम महाराजांचे योगदान स्पष्ट करा

Topic-4

- ① मराठ्यांच्या इतिहासाची संस्कृत व मराठी भाषेतील साधने सांगा
- ② मराठ्यांच्या इतिहासाची परकीय भाषेतील साधने सांगा